14 – ДӘРІС

ҒЫЛЫМ ТАРИХЫ МЕН ФИЛОСОФИЯСЫНДАҒЫ МӘДЕНИЕТ ПРИНЦИПТЕРІ, ТЕОРИЯЛАРЫ, ТӘСІЛДЕРІ

МАҚСАТЫ

Ғылым дамуындағы мәдениет, принциптері, теориялары және тәсілдері – бұл материалдық және рухани құндылықтардың үйлесімі. Құндылық ретінде адамдар үшін маңызы бар материалдық немесе рухани нақтылық құбылыстары саналады. Осы мәселелерді теориялық тұрғыда талдау.

ЖОСПАР

1. Мәдениет философиясының негізгі принциптері және теориялары.
2. Мәдениет философиясының зерттелу тәсілдері.
3. Ғылым мен мәдениеттің өзара байланысы.

ҒЫЛЫМИ ТАНЫМДАҒЫ МӘДЕНИЕТ ФИЛОСОФИЯСЫ

Мәдениет философиясы – бұл мәдениетті, оның мәнін, адам мен қоғам өміріндегі маңызын талдаумен байланысты философиялық білімнің тарауы.

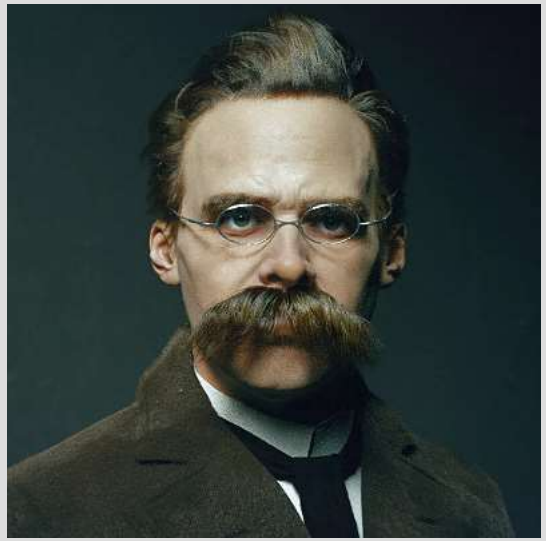

globalmsk.ru

Мәдениетті бағалаудың, түсінудің, зерттеудің әртүрлілігі сияқты мәдениет әлемі де алуан түрлі.

globalmsk.ru

- «дәуір мәдениеті»
- «ұлттық мәдениеті»
- «этнос мәдениеті»
- «христиандық мәдениет»
- «мұсылмандық Шығыстану мәдениеті»
- «апполондық және дионистік мәдениет»

ҒЫЛЫМ ТАРИХЫНДАҒЫ ӨРКЕНИЕТТЕР МЕН МӘДЕНИЕТ

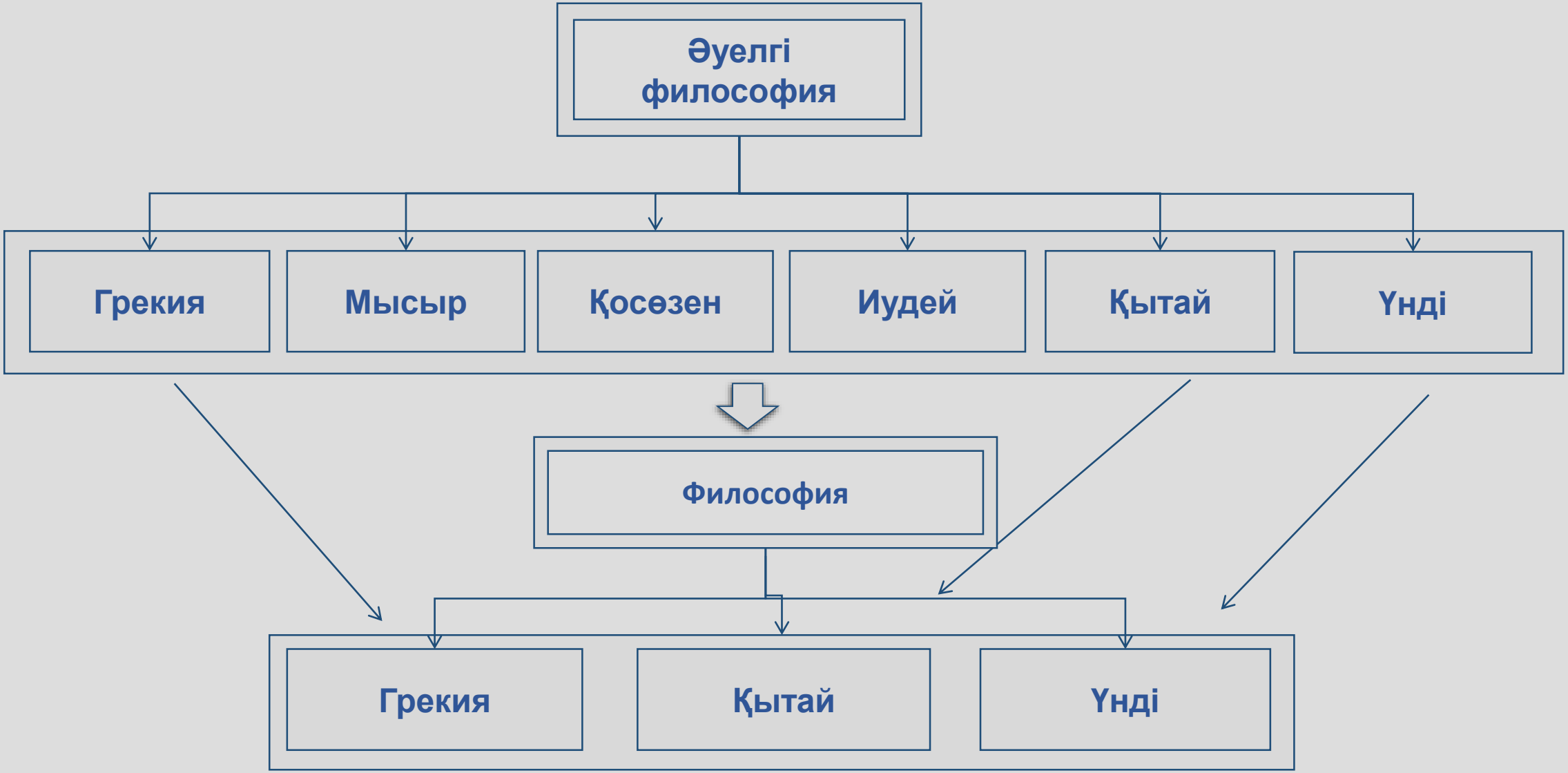

ҒЫЛЫМ ДАМУЫНДАҒЫ МӘДЕНИЕТ ТҮРЛЕРІ

Рухани мәдениетке ғылым мен білім оның жетістіктері, халықтың білім алу деңгейі, өнер, адамдардың қоғамдағы мінез-құлығының рухани нормалары, ойлау логикасы мен тіл байлығын меңгеру деңгейі жатады.

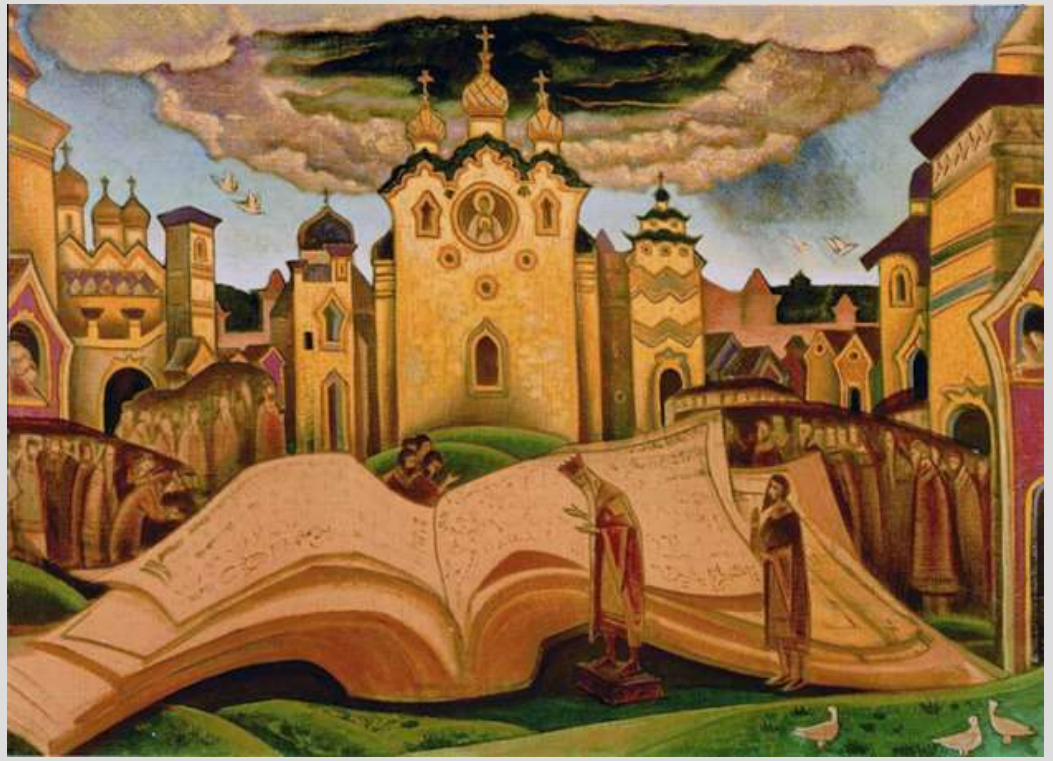

bounb.ru/images

Материалдық мәдениетке адамның тіршілік әрекеті аясына қатыстырылған, яғни адамға қызмет ететін өндіріс құралдары мен еңбек заттары жатады.

bounb.ru/images

ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ МӘДЕНИЕТ ФИЛОСОФИЯСЫ

XVII-XIX ғғ.

Мәдениет философиясы дербес сала ретінде бөлініп шыға бастады

XVII-XIX ғғ.

XX ғасырдың басында культурфилософия мәдениет эволюциясының әртүрлі кезеңдерін зерттеуге бет бұра бастайды.

bounb.ru/images

bounb.ru/images

Осыған байланысты мәдениет феномендерін зерттеуде ерекше тәсілдерді қолданып, онымен айналысатын арнайы ғылым саласын қалыптастыру идеясы пайда болды.

МӘДЕНИЕТТІҢ ӘЛЕУМЕТТІК ҚЫЗМЕТТЕРІ

Мәдениет қызметтері

Шынайылықтың көршісі

Адам мен қоғамның жетілуі

Адам өмірін бір ретке келтіру және оны ұйымдастыру

Жас ұрпақты социализациялау және жинақталған тарихи тәжірибені табыс ету

ҒЫЛЫМ ФИЛОСОФИЯСЫНДАҒЫ МӘДЕНИЕТ ТЕОРИЯСЫ

- Мәдениеттің теориялық картиналарының көптігі бұл феноменді пайымдаудың мүмкін болатын барлық варианттарын қарастырады.

Неміс философы **Ф.Ницше** «өмір философиясының» **негізін** қалаушы.

П.Сорокин мәдениеттің үш типін бөліп көрсетеді: а) идеационалды б) идеалистік в) сезімдік.

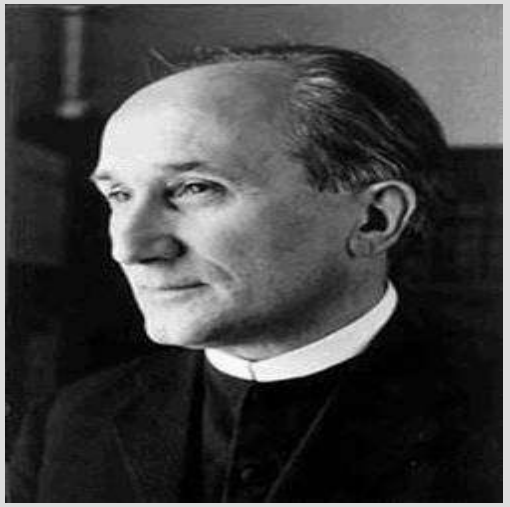

Р.Гвардини мәдениет теориясы: әлем картинасы мен болмысты сезіну.

а) ұлы өркениеттерді немесе мәдени-тарихи типтерді қалыптастырған жаратушы халықтар;

avatars.dzeninfra.ru

Н.ДАНИЛЕВСКИЙ АДАМЗАТ ДАМУЫНДАҒЫ МӘДЕНИЕТ ТИПОЛОГИЯСЫН 3-КЕЗЕҢГЕ БӨЛЕДІ:

avatars.dzeninfra.ru

б) шығармашылық рухы ерте (этнографиялық) кезден дамымай қалған халықтар.

ә) ұлы өркениеттерді құрмаған, бірақ күйзелістегі өркениеттің жойылуына жағдай жасаған (мысалы, ғұндар) жағымсыз жаратушылар;

ҚОРЫТЫНДЫ

1. Ф.Ницшенің, П.Сорокиннің, Р.Гвардинидің т.б, жоғарыда қарстырылған конценциялары мәдениет типологиясы, теориясымен принцип мәселесіне қатысты әртүрлі тәсілдерді көрсетеді. 2. Бұл концепциялардың әрқайсысы мәдениет сияқты күрделі феноменнің алуан түрлі картинасы туралы көзқарасты әртүрлі ғылыми және дүниетанымдық позициялар тұрғысынан анықтамалар береді. 3. Кез-келген мәдениет тек бір ғана принципке негізделген абсолютті таза күйінде өмір сүрмейді, онда бір жетекші принцип қана басым болуы мүмкін. Бұл мәдени-тарихи тұтастықтың өзіндік типологиясын білдіреді.

ПАЙДАЛАНҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

1. Степин В.С. История и философия науки: Учебник. М.,2011
2. Гришунин С.И.Философия науки. Основные концепции и проблемы.М., 2009
3. Ж. А. Алтаев, Н.Ж. Байтенова т.б. Ғылым тарихы мен философиясы А., 2009 ж.
4. История и философия науки: учебное пособие для аспирантов. М.,2013
5. Микешина, Л.А. Философия науки: Современная эпистемология. Научное знание в динамике культуры.Методология научного исследования.М., 2005.
6. Томас Кун. Структура научных революций. М.: Изд.АКТ, 2007

ИНТЕРНЕТ–РЕСУРСТАРЫ

1. https://melimde.com/filim-tarih-men-filosofiyasi-peni-bojinsha-derister.html?page=26
2. https://massaget.kz/blogs/oy_tolgaular/27599/
3. https://bilim-all.kz/article/14938-Gylymi-tanymdagy-aqiqat-maselesi